ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _8_

«_17_» _դեկտեմբեր_ 2025_ թ.

ՄՀ/բ-050 Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշում ДԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6 Ընդհանուր մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն**

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա**

Կուրս/կիսամյակ 5-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ **Ա. Ղազարոսյան**
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ anahitghazarosyan@mail.ru

Վանաձոր- 2025թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում ………………………………… 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ……………………………………………… 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ………………………………………………… 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ……………………………………… …
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ……………………………………………………… …
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………………… …
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ………………………………………… …
8. Դասավանդման մեթոդներ………………………………………………………………… …
9. Ուսումնառության մեթոդները ……………………………………………………………… …
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ……………………………………………………………………………………… …
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………… …
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ …
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………………… …
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ…………………………………………………………………………… …
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ………… …
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում………………… …
14. Գնահատում…………………………………………………………………………………… …
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում…………………………………… …
    14.2. Հարցաշար………………………………………………………………………………… …
    14.3. Գնահատման չափանիշներ………………………………………………………… …
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ………………………………………………… …

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

˝Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշումը˝ դասընթաց է, որի արդյունքում ուսանողները ծանոթանում են ժամանակակից կրթական համակարգերին, բարեփոխումներին, մոտեցումներին ու պահանջներին:

Տվյալ դասընթացը տրամադրում է գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեբանական ախտորոշման յուրահատկությունների վերաբերյալ, ծանոթացնում է հոգեբանական դրա կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին:

Առարկայի ուսուցանման և յուրացման հիմնական նպատակները բխում են ուսումնական գործունեության նպատակից և պայմանավորում են կրթության արդյունավետության բարձրացումն ու բարելավումը: Առարկայի իմացությունը հնարավորություն կտա ապագա մասնագետներին ճիշտ կողմնորոշվել ժամանակակից կրթական տեխնոլոգիաների ոլորտում, բացահայտել հոգեբանական առանձնահատկությունները, հիմնախնդիրները և հնարավորություն կտա ապագա մասնագետին կողմնորոշվել ցանկացած ոլորտում ու միջավայրում արդյունավետ կազմակերպել իր գործունեությունն ու առաքելությունը:

Վերոնշյալներով է պայմանավորված տվյալ առարկայի կարևորությունն ու արդիականությունը: :

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Ծանոթացնել ուսանողներին ˝Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշում˝ առարկայի առանձնահատկություններին, համալրել ուսանողների տեսական և գործնական գիտելիքները տվյալ և հարակից առարկաներից:
- Ծանոթացնել աշխատանքի գործիքակազմի,, հետազոտման հնարների, միջոցների հետ և ձեռք բերված գիտելիքները կարողանալ կիրառել գործնականում:
- տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեախտորոշման և պրակտիկայի յուրահատկությունների վերաբերյալ

  :

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- ծանոթացնել հոգեախտորոշման կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին, մեթոդներին, մեթոդիկաներին, չափող միջոցներին

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

- հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում

:

- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել ինքնուրույն հետազոտություններ ու կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:

3. **Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները** ընդհանուր հոգեբանությունից, սոցիալական հոգեբանությունից, տարիքային և մանկավարժական հոգեբանությունից, հոգեբանական խորհրդատվությունից, կարևոր նախապայման են դասընթացին մասնակցելու համար:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

Տվյալ դասընթացի ավարտին ուսանողները կստանան. համապատասխան տեսական և գործնական գիտելիքներ,

- ✓ **Գիտելիքներ՝** ժամանակակից հոգեախտորոշման առարկայի և նրա հնարավորությունների մասին
- ✓ **Կարողություններ՝** տիրապետեն հոգեբանության և հոգեախտորոշման հետազոտության մեթոդներին
  - ➢ **Հմտություններ՝** կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
  - ➢ **Ունակություններ՝** կարողանան գիտական հարցերի և որոշ հոգեբանամանկավարժական խնդիրների վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

՛՛Հոգեաբանամանկավարժական ախտորոշում՛՛ դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա ուսումնասիրվող դասընթացի տեսական հիմունքները,
2. իմանա ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի հետազոտության մեթոդներին,
5. ունենա մասնագիտական գիտելիքներ և իմացություն ժամանակակից հոգեախտորոշման առարկայի և նրա հնարավորությունների մասին:

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան։

6. կարողանա կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ
7. կարողանա աշխատել թիմում՝ հարակից մասնագետների հետ, պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- Պատրաստել զեկուցումներ, ներկայացնել հետազոտության արդյունքները, վարել գիտական բանավեճեր
- Օգտվել տեղեկատվական աղբյուրներից, մշակել և ներկայացնել տեղեկատվությունը
- Զգտել զարգացնելու ինտելեկտուալ, կոմունիկատիվ և կազմակերպչական հմտությունները
- Ստեղծագործելու, մոդելավորելու և իրացնելու գործունեության տարբեր տեսակների հոգեբանական աջակցություն՝ դրսևորելով նորարարական և առաջադեմ մոտեցումներ:

<u>ԳԿ1</u> վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
<u>ԳԿ4</u> մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
<u>ԳԿ9</u> խնդիրների լուծում,
<u>ԳԿ10</u> որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- Կազմակերպելու հոգեբանական ուսումնասիրություններ և հետազոտություններ, կիրառելու հետազոտության արդյունքների որակական և քանակական մեթոդները, կատարելու մասնագիտական հոգեբանական մեկնաբանություններ
- Հոգեբանական երևույթների, մարդու և հասարակության հիմնախնդիրների վերաբերյալ քննադատական մտածողությամբ ինֆորմացիայի վերլուծություն և ընդհանրացում
- Մասնագիտական գործառույթների իրականացում, անհատական և խմբային աշխատանքների կազմակերպում

<u>ՀԳԿ1</u> գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
<u>ՀԳԿ2</u> հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
<u>ՀԳԿ3</u> սովորելու ունակություն,
<u>ՀԳԿ8</u> ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

<u>Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)</u>

- Ներկայացնել հոգեբանական գիտաճյուղերի հիմնադրույթները, դասական և ժամանակակից տեսությունները
- Վերարտադրել հոգեբանության մեթոդաբանությունը
- Նկարագրել հոգեկանի օրենքներն, օրինաչափությունները և մեխանիզմները
- Տարբերակել հոգեկանի և վարքի նորման, շեղումները և պաթոլոգիան
- Նկարագրել հոգեբանական օգնության մակարդակները, բացատրել դրանց կազմակերպման առանձնահատկությունները, թվարկել մեթոդները:
-

<u>ԱԿ2</u> հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
<u>ԱԿ4</u> ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
<u>ԱԿ6</u> կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
<u>ԱԿ11</u> տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
<u>ԱԿ14</u> տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

˝Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշում˝ դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում, կրթական հաստատություններում, հոգեբանական կենտրոններում, լաբորատորիաներում, ինչպես նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու համար:

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը**

Չափանիշ		Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն		12
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		18
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		90
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		Քննություն բանավոր

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

1. **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը

---

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

2. **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
3. **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

   Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

4. **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսւոթյուն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

   Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրա-կացություն
5. **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարզապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**՝[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում,

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հոգեախտորոշման առարկան, առաջացման նախադրյալները:	2				
2.	Հոգեախտորոշիչ աշխատանքի իրականացման փուլերը:	2				
3.	Տվյալների հիմնական տեսակները:	2				
4.	Հոգեախտորոշիչ տեխնոլոգիայի սկիզբը: Ախտորոշում անցկացնող մասնագետներին ներկայացվող պահանջները:	2				
5,	Հոգեկան առողջության ժամանակակից ըմբռնումը: Հոգեկան առողջության ախտորոշում:	2				
6.	Դպրոցին հոգեբանական պատրաստվածության ախտորոշում:		2			
7.	Հոգեկան կամ հուզական խնդիրներ: Տառապանքի էությունը և հաղթահարման ուղիները:	2				
8.	Մասնագիտական ուղղվածության ախտորոշում:		2			
9.	Ուսուցչի դիրքորոշումները և մանկավարժական հաղորդակցման ոճերը:		2			
10.	Մանկավարժական կոնֆլիկտային իրավիճակներ և դրանց լուծման ուղիները::		2			
11.	Անձնավորության ախտորոշում: Ինտելեկտի ախտորոշում:		2			
12.	Համակարգչային թեստավորումը կրթության բնագավառում:		2			
13.	Ախտորոշիչ-շտկողական աշխատանքներ ուսուցիչների հետ:		2			
14	Նախնական հոգեախտորոշում /բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա, այցելուի հայցը/:		2			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

15.	Նախնական հոգեախտորոշում /լռությունը որպես տեխնիկա/:		2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		12	18			6

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ամիրյան Հ. Կոնսուլտատիվ հոգեբանության և հոգեթերապիայի հիմունքներ,	Երևան, 2002, 204 էջ
2.	Գասպարյան Խ., Եղիյան Մ,, Հոգեկան առողջությունը և մարդու իրավունքները,	Երևան, 2010 , 96 էջ
3.	Կլիմով Ե. Պրոֆեսիոնալ կոնսուլտացիայի հոգեբանամանկավարժական պրոբլեմները	Երևան. 1985, 86 էջ
4.	Ахвердова о., Гюнушанян К. Практикум по социальной психологии	М. 2006, 336 с
5.	Грейс Крайг, Психология развития, 7-ое межд. изд.,	Питер, 2003, 992 с
6.	Практическая психология образования, 4-е изд лод ред. И. В. Дубровиной,.,	Питер, 2009. 592 с
7.	Практическая психодиагностика, под. ред. Д. Я. Райгородского,	Самара, 2001, с. 288
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ղազարոսյան Ա., Սեդրակյան Ս, Հոգեբանական աշխատանքները ուսումնական հաստատություններում,	Երևան, 2016, 184 էջ
2.	Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աջակցություն ուսուցիչներին,	Վանաձոր, 2019, 208 էջ
3.	«Ինչպես օգնել երեխաներին հաղթահարելու սթրեսային իրավիճակները», ձեռն., ՀՀ կրթ. և գիտության նախ., UNICEF, կազմեցին Ս. Գյումիշյանը, Թ. Հարությունյանը,	56էջ
4.	Սարգսյան Ա., Երեխայի հոգեբանական պատրաստությունը դպրոցական ուսուցմանը,	Ե., 1998 , 76 էջ
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.				
2.				

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Հոգեախտորոշման համար անհրաժեշտ գրանցման փաստաթղթեր: Սովորողի հոգեբանական գնահատման քարտ:				Ղազարոսյան Ա., Սեդրակյան Ս, Հոգեբանական աշխատանք ները ուսումնական հաստատություններում, Երևան, 2016, 184 էջ
2.	Ինչպես օգնել սթրեսի մեջ գտնվող դեռահասին:				Психодиагностика.: Теория и практика,
3.	Դպրոցին հոգեբանական պատրաստվածության ախտորոշում:				Практическая психология образования, 4-е изд лод ред. И. В. Дубровиной,.,Питер, 2009. 592 с

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

4.	Ավագ դպրոցականների մասնագիտքկքն ուղղվախության ախտորոշում:				Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աջակցու թյուն ուսուցիչներին, Վանաձոր, 2019, 208 էջ
5.	Համակարգչային թեստավորումը կրթության բնագավառում:				
6.	Կոնֆլիկտի շարժիչ ուժերի վերլուծություն: Բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա:				
7.	Անվստահ ծնողի սինդրոմ: Չսիրող ծնողի սինդրոմ:				Ամիրյան Հ. Կոնսուլտատիվ հոգեբանության և հոգեթե րապիայի հիմունքներ, Երևան, 2002, 204 էջ
8.	Ախտորոշիչ-շտկողական աշխատանքներ ուսուցիչների հետ:				
	Նախնական հոգեախտորոշում /բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա, այցելուի հայցը/:				

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.	Սթրեսի, կոնֆլիկտների ախտորոշումը դեռահասության և վաղ պատանեկության տարիքում				
2.	Կպչուն-սևեռուն խանգարումների ախտորոշումը դեռահասների և պատանիների մոտ:				Գասպարյան Խ., Եղիյան Մ,, Հոգեկան առողջությունը և մարդու իրավունքները, Երևան, 2010 , 96 էջ
3.	Հոգեբանական անբարվոքությունների տեսակները, դրանց բնութագրումներն ըստ Ֆ, Վասիլյուկի:				Ամիրյան Հ. Կոնսուլտատիվ հոգեբանության և հոգեթերապիայի հիմունքներ, Երևան, 2002, 204 էջ
4.	Ախտորոշիչ-շտկողական աշխատանքներ ուսուցիչների հետ:				
5.	Ուսուցչի դիրքորոշումների և հաղորդակցման ոճերի ախտորոշում:				Практическая психология образования, 4-е изд лод ред. И. В. Дубровиной,.,Питер, 2009. 592 с

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

6.	Նախնական հոգեախտորոշում. բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա, այցելուի հայցը:				
7.	Նախնական հոգեախտորոշում. լռությունը որպես տեխնիկա, զանգատների թաքնված բովանդակությունը::				
8.	Կլեպտոմանիա		16		

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.	Ուսուցչի դիրքորոշումների և հաղորդակցման ոճերի ախտորոշում:			7 օր		Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աջակցություն ուսուցիչներին, Վանաձոր, 2019, 208 էջ
2.	Անձի սոցիալական վարքի կարգավորման հոգեբանական մեխանիզմները					Ахвердова о., Гюнушанян К. Практикум по социальной психологии, М. 2006, 336 с

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Մանկավարժական կոնֆլիկտային իրավիճակների ախտորոշում և լուծման ուղիները:					Գասպարյան Խ., Եղիյան Մ,, Հոգեկան առողջությունը և մարդու իրավունքները, Երևան, 2010, 96 էջ	

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր։

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

1. Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշման պատմություն:
2. Հոգեբանական ախտորոշում:
3. Ախտորոշման և շտկման միասնությունը:
4. Հոգեախտորոշիչ աշխատանքի մեթոդները:
5. Հարցազրույցի մեթոդ:
6. Հոգեբանամանկավարժական ախտորոծում անցկացնող մասնագետներին ներկայացվող պահանջները:
7. Տվյալների հիմնական տեսակները:
8. Հոգեախտորոշիչ տեխնոլոգիայի սկիզբը:
9. Հոգեկան առողջության ժամանակակից ըմբռնումը
10. Դեպրեսիայով տառապող երեխան և դեռահասը:
11. <<Ռիսկի խմբի>> դեռահասներ:
12. Ինչպես օգնել սթրեսի մեջ գտնվող դեռահասին:
13. Հոգեկան կամ հուզական խնդիրներ:
14. Ավագ դպրոցականների մասնագիտական կողմնորոշման ախտորոշում:
15. Բանավիճային երկխոսությունը որպես մասնագիտական կողմնոր ոշման հնար:
16. Անձնավորության ախտորոշում:
17. Ինտելեկտի ախտորոշում:
18. Համակարգչային թեստավորումը կրթության բնագավառում:
19. Մանկավարժական կոնֆլիկտային իրավիճակների ախտորոշում:
20. Կոնֆլիկտի շարժիչ ուժերի վերլուծություն:
21. Բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա:
22. Ուսուցիչների ինքնայրման, սպառման գործոնների ախտորոշում:
23. Ախտորոշիչ շտկողական աշխատանքներ ուսուցիչների հետ:
24. Մմանկավարժական հաղորդակցման խոչընդոտների վերացում:
25. Հոգեբանական ստատուսի գնահատում:
26. Նախնական հոգեախտորոշում /գանգատների լոկուս/:
27. Նախնական հոգեախտորոշում /ինքնապատճառաբանում /:
28. Նախնական հոգեախտորոշում /այցելուի հայցը/:
29. Նախնական հոգեախտորոշում /գանգատների թաքնված բովանդակությունը/:
30. Նախնական հոգեախտորոշում /գանգատների ենթատեքստը/:
31. Լռությունը որպես տեխնկա:
32. Վստահելի փոխհարաբերությունների տեխնիկա:
33. Անվստահ ծնողի և չսիրող ծնողի սինդրոմ:
34. Կպչուն սևեռուն խանգարումները դեռահասների մոտ:

35. Դիրքորոշումների և հաղորդակցման ոճերի ախտորոշում:
36. Աշխատակիցների վրա ղեկավարի խոսքի ներգործության ախտորոշում:

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված թեմաները.**

1. Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշման պատմություն:
2. Հոգեբանական ախտորոշում:
3. Ախտորոշման և շտկման միասնությունը:
4. Հոգեախտորոշիչ աշխատանքի մեթոդները:
5. Հարցազրույցի մեթոդ:
6. Հոգեբանամանկավարժական ախտորոծում անցկացնող մասնագետներին ներկայացվող պահանջները:
7. Տվյալների հիմնական տեսակները:
8. Հոգեախտորոշիչ տեխնոլոգիայի սկիզբը:
9. Հոգեկան առողջության ժամանակակից ըմբռնումը
10. Տագնապային երեխաների ախտորոշում և նրանց հետ շփվելու կանոնները:
11. Դեպրեսիայով տառապող երեխան և դեռահասը:
12. <<Ռիսկի խմբի>> դեռահասներ:
13. Ինչպես օգնել սթրեսի մեջ գտնվող դեռահասին:
14. Հոգեկան կամ հուզական խնդիրներ:
15. Դասարանի սոցիալ-հոգեբանական ախտորոշում:
16. Դեռահասների և ավագ դպրոցականների սթրեսի և սթրեսածին մտածողության ախտորոշում:
17. Ավագ դպրոցականների մասնագիտական կողմնորոշման ախտորոշում:
18. Բանավիճային երկխոսությունը որպես մասնագիտական կողմնոր ոշման հնար:

- **Ընդգրկված հարցեր.**

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

- 1.Մանկավարժական կոնֆլիկտային իրավիճակների ախտորոշում:
- 2.Կոնֆլիկտի շարժիչ ուժերի վերլուծություն:
- 3. Բանակցությունների վարման տեխնոլոգիա:

- 4. Ուսուցիչների ինքնայրման, սպառման գործոնների ախտորոշում:
- 5. Ախտորոշիչ շտկողական աշխատանքներ ուսուցիչների հետ:
- 6. Մանկավարժական հաղորդակցման խոչընդոտների վերացում:
- 7. Հոգեբանական ստատուսի գնահատում:
- 8. Նախնական հոգեախտորոշում /զանգատների լոկուս/:
- 9. Նախնական հոգեախտորոշում /ինքնապատճառաբանում /:
- 10. Նախնական հոգեախտորոշում /այցելուի հայցը/
- 11.Անձնավորության ախտորոշում:
- 12.Ինտելեկտի ախտորոշում::
- 13. Համակարգչային թեստավորումը կրթության բնագավառում
- 14. Վստահելի փոխհարաբերությունների տեխնիկա:
- 15. Անվստահ ծնողի և չսիրող ծնողի սինդրոմ:
- 16. Կպչուն սևեռուն խանգարումները դեռահասների մոտ:
- 17. Դիրքորոշումների և հաղորդակցման ոճերի ախտորոշում:
- 18. Աշխատակիցների վրա ղեկավարի խոսքի ներգործության ախտորոշում:

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1.
2.
3.......

14.4. Գնահատման չափանիշները[16].

6. Տեսական գիտելիքները.........:
7. Գործնական աշխատանքները......:
8. Սեմինար պարապմունքները......:
9. Լաբորատոր աշխատանքները....:
10. Ինքնուրույն աշխատանքը....:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 011301.00.6 Ընդհանուր մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **011301.03.6 Սոցիալական մանկավարժություն**

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա

Վանաձոր 2025

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/բ-050 Հոգեբանամանկավարժական ախտորոշում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	5-րդ տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	30	Դասախոսություն	12
			Սեմինար	18
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	90		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն բանավոր			
Դասընթացի նպատակը	1. Ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանամակավարժական ախտորոշման առարկայի առանձնահատկություններին, համալրել ուսանողների տեսական և պրակտիկ գիտելիքները տվյալ և հարակից առարկաներից: Ծանոթացնել աշխատանքի գործիքակազմի, հետազոտման հնարների, միջոցների հետ և ձեռք բերված գիտելիքները կարողանալ կիրառել գործնականում: 2. տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեախտորոշման և պրակտիկայի յուրահատկությունների վերաբերյալ, 3. ծանոթացնել հոգեախտորոշման կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին, մեթոդներին, մեթոդիկաներին, չափող միջոցներին, որպեսզի երբ անձի օբյեկտիվ հոգեբանական գնահատում և ախտորոշում անցկացնեն, հիմնավորումները համոզիչ ու հավաստի լինեն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* • մասնագիտական գիտելիք և իմացություն ժամանակակից հոգեախտորոշման առարկայի և նրա հնարավորությունների մասին:			

	Հմտություն • կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, *Կարողունակություն* • տիրապետեն հոգեբանության և հոգեախտորոշման հետազոտության մեթոդներին, բացատրեն հոգեախտորոշման նպատակները և կարողանան գիտական հարցերի և որոշ հոգեբանական խնդիրների վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	1. Հոգեախտորոշման առարկան, առաջացման նախադրյալները և խնդիրները: 2. Հոգեախտորոշիչ աշխատանքի իրականացման փուլերը: 3. Հոգեախտորոշման մեթոդները և նրանց ներկայացվող պահանջները: 4. Հոգեախտորոշիչ տեխնոլոգիայի սկիզբը: 5. Հոգեախտորոշման համար անհրաժեշտ գրանցման փաստաթղթեր: Սովորողի հոգեբանական գնահատման քարտ: 6. Տառապանքի ախտորոշում և հաղթահարման գործընթացները: 7. Տրամադրութլան խանգարումների, դեպրեսիայի ախտորոշում: 8. Կպչուն-սևեռուն խանգարումների ախտորոշումը դեռահասների և պատանիների մոտ: 9. Անվստահ ծնողի սինդրոմի ախտորոշում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<u>*Նյութի քննարկման ժամանակ*</u> ✓ Հանձնարարված նյութի լիարժեք տիրապետում, վերջինիս վերածումը սեփական գիտելիքի. 15 միավոր ✓ Հարցադրումներ ընթացիկ թեմայի շուրջ (խրախուսվում է). 2 միավոր ✓ Լիարժեք պատասխաններ դասախոսի և համակուրսեցիների հարցերին(դասախոսի վերահսկողությամբ) ընթացիկ թեմայի շուրջ. 3 միավոր <u>*Առաջադրանքի կատարման ժամանակ*</u> ✓ Արագ կողմնորոշում թեմայի շուրջ առաջադրված խնդիրների լուծման ընթացքում. 2 միավոր ✓ Սեփական կարծիքի արտահայտում՝ հիմնավորված գիտական գիտելիքի հենքի վրա. 3 միավոր ✓ Խմբային և անհատական աշխատանքներում համապատասխան դերի ստանձնում և տրված ժամկետում հանձնարարականների կատարում. 15 միավոր

	Խրախուսվում են հատկապես վերլուծելու, սինթեզելու, կազմակերպելու, պլանավորելու, քննադատության, ինքնաքննադատության, տեղեկատվության կառավարման, նոր տեղեկատվությունը համապատասխան համատեքստում ընկալելու, մեկնաբանելու բազմածևության, բազմամշակութայնության ընդունման, նոր գաղափարներ առաջադրելու, յուրացված գիտելիքը
Գրականություն	Պարտադիր 1. Ամիրյան Հ.Կոնսուլտատիվ հոգեբանության 2. և հոգեթերապիայի հիմունքներ, Երևան, 2002, 204 էջ 3. Գասպարյան Խ., Եղիյան Մ,, Հոգեկան առողջությունը և մարդու իրավունքները, Երևան, 2010, 96 էջ 4. Կրթական բարեփոխումներ. Հարցեր և պատասխաններ 2005. 5. Սեդրակյան Ս, Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աշխատանքները ուսումնական հաստատություններում, Երևան, 2016, 184 էջ 6. Ղազարոսյան Ա., Հոգեբանական աջակցություն ուսուցիչներին, Վանաձոր, 2019, 208 էջ Լրացուցիչ 1. Гусакова М.П., Психологическое консультирование: учебное пособие. – М.: Эксмо, 2010. 2. Линде Н.Д., Психологическое консультирование. – М., 2009 3. Нельсон-Джоунс Р., Теория и практика консультирования. – СПб, 2000